

Diplomová práce studentky Elišky Zykmondové *Sociodemografická struktura obyvatel podle typu zástavby, komparace měst Prahy a Bratislavy* má 128 číslovaných stran textu, z nichž osm stran tvoří přílohy. Práce je logicky rozdělena na devíti základních kapitol s bohatým vnitřním členěním. Součástí těchto devíti kapitol je i úvod a závěrečné shrnutí. Mimo číslované kapitoly stojí seznam tabulek, seznam obrázků a přehled použité literatury a seznam zdrojů dat.

Dostatečně detailní úvod obsahuje stručnou formulaci cílů a specifikace potenciálního využití výstupů. Cílem práce je identifikace a analýza prostorových sociodemografických struktur obyvatelstva metropolí Česka a Slovenska a jejich bezprostředního zázemí a vývoje těchto struktur mezi lety 1996 a 2010. Přehledně je zde pak prezentována i výsledná struktura celé práce. Velmi hodnotný je zdařilý přehled použité literatury, který částečně plní zároveň funkci teoretické části práce. Ta je sice avizována v hlavním titulu třetí kapitoly, ale zde by bylo spíše na místě označení konceptuální než teoretický. To však nic neubírá na přehlednosti a obsažnosti třetí kapitoly, jak v její části zabývající se pojmovým aparátem a obecnými modely struktury měst, tak také v části empirické, zabývající se historickým vývojem vymezení správního území a obyvatelstva Prahy a Bratislavy a jejich současnou geodemografickou a geosociální strukturou. Ve čtvrté kapitole se autorka soustřeďuje na formulaci otázek, na něž se v práci snaží nalézt odpověď, a hypotéz, předjímajících znění odpovědi na každou z těchto otázek. V následující, páté kapitole prezentuje datové zdroje a diskutuje kvalitu použitých dat. Technickou část práce uzavírá metodologická kapitola obsahující popis základních přístupů a metod použitých v práci.

Technická část práce, zabírající bezmála polovinu textu je zpracována svědomitě a bez podstatných nedostatků. Větší pozornost by zasluhovala pouze formulace textu, neboť některá slova a slovní spojení nejsou adekvátní situaci, v níž byla zaznamenána. V abstraktu i v dalším textu autorka například píše o tom, že cílem její práce je „objevit a analyzovat sociodemografickou skladbu obyvatel ...“ Na tomto místě by ale bylo vhodné použít skromnější výraz „popsat a analyzovat“. O několik řádek dále píše „Prostřednictvím metod analýzy hlavních komponent a shlukové analýzy jsou vytvořeny sociálně a demograficky odlišné části Prahy a Bratislavy.“ Nic podobného nevytváří, neboť tyto struktury objektivně existují, a úkolem autorky je jen jejich identifikace a zároveň popis a analýza procesu jejich vzniku.

Obsahová část práce je rozdělena do dvou kapitol a závěru. Klíčovou je přitom kapitola sedmá nesoucí poněkud nestandardní název „Analytická část práce“. V ní diplomantka s pomocí metod vícerozměrné statistiky, konkrétně prostřednictvím metoda analýzy hlavních komponent a shlukové analýzy naplňuje cíl své práce. K popisu obou urbánních systémů používá poměrně rozsáhlý soubor třiceti proměnných. Tyto proměnné přitom řadí do jednotlivých tříd přijaté typologie. I když to nemá na výsledek výzkumu vliv, přes to si neodpustím kritickou poznámku na adresu tohoto postupu, resp. jeho výsledku. Hustota zalidnění není rozhodně demografickou charakteristikou, demografické charakteristiky dále nezahrnují pouze jen charakteristiky pohlavní a věkové struktury obyvatelstva. Stejně tak bych sem zahrnul strukturu dle rodinného stavu. Diskutovat by se dala také vzájemná nezávislost jednotlivých proměnných i jejich skupin reprezentovaných typem proměnných. Na druhou stranu však nalézt dostatečný počet vzájemně nezávislých proměnných, za něž by se dala opatřit reprezentativní data, není vůbec jednoduché a jejich nedostatečný počet by pro celý výzkum byl patrně ještě větším problémem.

Až na tuto výtku však celá analýza proběhla korektně, i když některé detaily by bylo jistě možné diskutovat a možná i naplnit jiným způsobem. Řeč je zde kromě výběru proměnných například také o způsobu určení počtů shluků při aplikaci metod shlukové analýzy a způsobu shlukování, resp. klasifikace na základě výsledků analýzy komponent. Osobně se však domnívám, že i tak diplomantka prokázala nadprůměrnou orientaci v řešené problematice i nástrojích vhodných pro výzkum daného segmentu reality. Schopnost kvalitní odborné práce na úrovni absolventa magisterského studia Demografie na Karlově univerzitě v Praze ostatně více než názorně demonstrovala také velmi zdařilým závěrem, v němž s přehledem shrnula vše podstatné, k čemu při zpracování vymezeného tématu dospěla.

Proto doporučuji přijmout diplomovou práci Elišky Zykmondové *Sociodemografická struktura obyvatel podle typu zástavby, komparace měst Prahy a Bratislavy* k obhajobě.

Praha, 16. 9. 2012

RNDr. Tomáš Kučera, CSc.
školitel